

Університетські програми з академічної спеціалізації «Адаптивне фізичне виховання» розглянуті на прикладі Каліфорнійського державного університету Лонг Біч – 120 кредитів та державному університеті Нью Йорку у Кортланді – 128 кредитів, тобто наявна можливість здобути академічну спеціалізацію «Адаптивне фізичне виховання» у рамках бакалаврської освіти з фізичного виховання протягом чотирьох років (особливістю цієї бакалаврської програми є те, що студент повинен повністю виконати обсяг навчальних вимог у 128 кредитів з підготовки вчителя фізичного виховання та опанувати блок дисциплін з академічної спеціалізації «Адаптивного фізичного виховання»). Окрім того, у Каліфорнійському державному університеті Лонг Біч наявна можливість опанувати цю академічну спеціалізацію шляхом авторизації (на базі бакалаврського рівня в галузі освіти). Обсяг дисциплін академічної спеціалізації у цих університетах складає 43/35, 12 кредитів відповідно.

В усіх навчальних закладах наявний поточний відбір за результатами опанування як окремих дисциплін, так і за середнім балом блоку дисциплін. Традиційно такий відбір застосовують при допуску на навчання з блоку академічної спеціалізації (після двох років навчання).

Магістерська програма «Адаптивне фізичне виховання» в Каліфорнійському державному університеті Лонг-Біч передбачає опанування 36 кредитів.

Висновки. Характерною для різних типів ВНЗ США є організаційна структура: бакалавр (4 роки) – магістр. У ході дослідження виявлено, що до підготовки фахівців фізичного виховання і спорту застосовуються неоднакові підходи як у різних коледжах, так і з різних академічних спеціалізацій.

Традиційно, для здобуття освітнього ступеня бакалавр необхідно завершити програму навчання обсягом, як правило, 120 кредитів (проте з деяких академічних спеціалізацій, або у деяких навчальних закладах, як в університеті центрального Арканзасу, цей обсяг більший). Структурно бакалаврські програми містять блоки: загальної освіти (~40% загальної кількості кредитів), дисциплін галузі знань (~20%), дисциплін академічної спеціалізації (~40%), вибіркового дисциплін (5-10%). В усіх університетах, як необхідна, діє вимога вступного і поточного відбору щодо якості навчання, опанування практик та виконання певних вимог громадських професійних організацій і вимог ліцензування. Узагальнено, в межах 60-90% студентів бакалаврату отримують різнопланові стипендії.

Як правило, в університетах США наявні магістерські програми, що продовжують академічну наступність бакалаврату, або узагальнюють її, проте вони наявні не в усіх навчальних закладах. Обсяг магістерських програм складає 30-36 кредитів, тривалістю від двох років. Магістерські програми орієнтовані як на написання наукового дослідження, так і на складання комплексного іспиту чи проходження практики.

Результати дослідження можуть бути використанні при підготовці фахівців фізичного виховання та у подальших наукових дослідженнях.

Література

1. Medynskiy S. V. Philosophically-anthropocentric approach in the preparation of physical education (fitness, recreation and leisure studies) specialists in the USA / S.V. Medynskiy // Kształcenie zawodowe w perspektywie współczesnych uwarunkowań społecznych / Red.: Małgorzata Krawczyk-Blicharska, Justyna Miko-Giedyk, Stanisław Kowalski. – Kielcach: Uniwersytet Jana Kochanowskiego, 2015. – P. 155-163.
2. Hoffman S. J. Introduction to Kinesiology: Studying Physical Activity / Shirl J. Hoffman. – Champaign, IL: Human Kinetics, 2013. – 536 p.
3. Medynskiy S. V. Characteristic of professional preparation content of the USA most common majors of parks, recreation, leisure, and fitness studies division / S. V. Medynskiy // Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання. – 2015. – № 2. – P. 86-92.
4. Physical Education Teacher [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://educationportal.com/articles/Physical_Education_Teacher.
5. The Physical Education Teacher Education program [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.edb.utexas.edu/education/departments/ci/programs/pete/>.
6. Debates in subjects teaching / Ed. Susan Capel, Margaret Whitehead. – London: Routledge, 2012. – 272 p.
7. Bailey R. Teaching Physical Education: A Handbook for Primary and Secondary School Teachers. Kogan Page teaching series/ Richard Bailey. – London: Routledge, 2013. – 218 p.
8. Winnick J. P. Adapted Physical Education and Sport / Joseph P. Winnick. – 5th Ed. – Champaign, IL: Human Kinetics, 2011. – 637 p.
9. Adapted Physical Education National Standard [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.apens.org/whatisape.html>.

Мирошніченко В. О.

Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова

ФОРМУВАННЯ МОТИВАЦІЇ ДО ЗАНЯТЬ ФІЗИЧНОЮ КУЛЬТУРОЮ ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ

У даній статті висвітлено зміст, форми і методи формування мотивації до занять фізичною культурою дітей молодшого шкільного віку. Зазначається, що заняття фізичними вправами відіграють особливу роль у системі засобів навчання, виховання і розвитку молодших школярів.

Ключові слова: фізична культура, мотивація, молодший шкільний вік, фізичне виховання.

Мирошніченко В. А. Формирование мотивации к занятиям физической культурой детей младшего

школьного віку. В даній статті визначено зміст, форми та методи формування мотивації до занять фізичною культурою дітей молодшого шкільного віку. Зазначено, що заняття фізичними вправами грають особливу роль в системі навчання, виховання та розвитку молодших школярів.

Ключові слова: фізична культура, мотивація, молодшого шкільного віку, фізичне виховання.

Miroshnichenko V. A. Formation of motivation to fulfill physical culture of youth children. This article identifies the content, forms and methods of formation of motivation for physical training children of junior school age. The results of scientific studies conducted in recent years show that physical culture and sport are the most important means of upbringing a comprehensively developed personality, actively influence the formation of its spirituality, development of creative activity, strengthening and preservation of health.

The analysis of modern pedagogical researches convincingly proves that the present activates the formation of cognitive motivation - that of systematic physical exercises. It is known that any activity is more effective when it is more motivated. Research by modern scholars has shown that children of the younger age are the main motive for physical education, an interest in the teacher's personality and the desire to get a high score. This in the opinion of scientists is due to those. that scientists still do not know and do not realize the importance of physical exercises. them to the body. They are guided by the desire to faithfully carry out all the tasks of the teacher and for this work get the highest score. Thus, the priority motive for engaging in motor activity of primary school scientists has not yet been the strengthening of health. In pupils of junior school age, interests, needs, habits, moral and volitional qualities are developing intensively. In this period, it is necessary to organize physical education in order to instill in everyone the desire to take physical education, to systematic physical and spiritual perfection.

Strengthening the desire of students to engage in physical education can be encouraged by stimulating their cognitive interest in classes and thus achieving an optimal correlation between motor and cognitive activity. This question is of great importance for the theory and practice of physical education in relation to the increase of the role of students' knowledge in the formation of motor skills in them and the upbringing of the culture of movements.

Key words: physical culture, motivation, junior school age, physical education.

Постановка проблеми. Актуальність проблеми дослідження формування мотивації до занять фізичною культурою дітей молодшого шкільного віку обумовлена орієнтацією педагогічної теорії і практики на розробку сучасних методик, що сприяють підвищенню ефективності виховного, оздоровчого процесу в школах та позашкільних навчальних закладах. Вивчення психолого-педагогічної літератури засвідчує, що у фізичному вихованні дітей молодшого шкільного віку велике значення має формування мотивації до занять, у тому числі і занять фізичною культурою. Це пояснюється тим, що уроки фізичної культури для учнів молодшого шкільного віку є одними із ефективних засобів їх всебічного розвитку. Однак в останні роки дослідженню проблеми фізичного виховання учнів надається недостатня увага, що призвело до поступового зниження в них інтересу до популярних і непопулярних форм і методів фізичного виховання.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Останніми роками здійснено ряд досліджень, присвячених окремим аспектам вирішення зазначеної проблеми. Це, насамперед, дослідження основ фізичного виховання (В. Г. Ареф'єв, О. В. Тимошенко та інші). Фізичному вихованню дітей молодшого шкільного віку присвячені наукові і методичні праці у яких висвітлюються особливості занять фізичною культурою (В. Г. Ареф'єв, Е. С. Вільчковський, Л. В. Волков, О. Д. Дубогай, Т. Ю. Круцевич, О. С. Куц, Є. Н. Приступа, С. Ф. Цвек, А. В. Цьось тощо). Значна кількість досліджень проведена і з питань виховання моральних та вольових здібностей дітей молодшого шкільного віку у процесі навчальної діяльності та позакласної роботи (І. Д. Бех, В. В. Белорусова, А. А. Ісаєва, О. В. Матвієнко). Проведений аналіз психолого-педагогічної літератури засвідчує, що на сьогодні накопичено певний досвід фізичного виховання учнівської молоді, однак проблема фізичного виховання учнів молодшого шкільного віку в сучасних умовах досліджена недостатньо.

Формулювання мети дослідження. Метою роботи було проаналізувати особливості формування мотивації до занять фізичною культурою дітей молодшого шкільного віку.

Виклад основного матеріалу дослідження. Заняття фізичними вправами відіграють особливу роль у системі засобів навчання, виховання і розвитку молодших школярів. Видатний педагог В.О. Сухомлинський наголошував на тому, що шкільний предмет «Фізична культура» покликаний озброювати учням знаннями й уміннями правильно організувати своє життя, продуктивно трудитися і розумно відпочивати. У науковий обіг він увів поняття «виховання фізичної культури у школярів» [7, с. 95].

Як зазначає О. В. Завальнюк: «Основним чинником, який сприяє гармонійному розвитку особистості є фізична культура та спорт. З позицій сьогодення фізична культура та спорт, впливаючи на біологічну сферу людини комплексом засобів і методів, неминуче здійснює вплив на інтелектуальну, емоційну та духовну сфери особистості у зв'язку з взаємообумовленістю функціонування матеріального та духовного в людині» [4, с. 182]. В учнів молодшого шкільного віку інтенсивно розвиваються інтереси, потреби, звички, формуються моральні та вольові якості. У цей період слід так організувати фізичне виховання, щоб прищепити кожному прагнення до занять фізкультурою, до систематичного фізичного й духовного вдосконалення.

Ціннісне ставлення до фізичної культури, на думку О. В. Завальнюк, сприяє: «емоційно-позитивному сприйняттю занять фізкультурно-оздоровчою та спортивною діяльністю, прагненню до самоаналізу й самовиховання, забезпечує свідому поведінку» [4, с. 183].

Мотивація – це внутрішнє спонукання до дії для досягнення особистих цілей. Вона покликана знизити напругу, що виникає у відповідь на потребу чи бажання досягти певної мети. [1, с. 100]. Мотиваційна сфера або мотивація в широкому змісті слова із цього погляду розуміється як стрижень потреби особистості, до якого «стягаються» такі її властивості, як

спрямованість, ціннісні орієнтації установки, соціальні очікування, домагання, емоції, вольові якості й інші соціально-психологічні характеристики. Таким чином можна стверджувати що незважаючи на різноманітність підходів, мотивація розуміється більшістю як сукупність, система психологічно різноманітних факторів, що детермінують поведінку й діяльність людини на реалізацію її потреб [3, с. 17] Отже на основі вищесказаного, є думка про те, що мотивація посідає першочергову роль у формуванні потреби збереження і здоров'я особистості через підвищення рухової активності.

Аналіз сучасних педагогічних досліджень переконливо доводять, що сьогодення активізує формування пізнавальної мотивації – що до систематичних занять фізичними вправами. Відомо, що будь-яка діяльність проходить більш ефективно, коли вона більш мотивована [3, с. 14]. Дослідження сучасних вчених засвідчують, що у дітей молодшого цілого віку основним мотивом занять фізичною культурою є інтерес до особистості вчителя та прагнення отримати високий бал. Це на думку вчених обумовлене тим, що учні ще не знають і не усвідомлюють значення фізичних вправ. Їх вплив на організм. Вони керуються прагненням сумлінно виконувати всі завдання вчителя і за цю роботу отримати якнайвищий оціночний бал. Отже пріоритетними мотивами заняття руховою активністю учнів початкових класів ще не стало зміцнення здоров'я [6, с. 47]. Є. П. Ільїн серед мотивів занять фізичною культурою виділяє загальні і конкретні. До перших відносяться бажання дитини займатись будь-яким видом рухової діяльності або фізичними вправами, до других відносяться бажання займатись тільки улюбленим видом фізичних вправ. На його думку, мотиви можуть бути спрямовані на процес діяльності (потреба в руховій активності, отримання вражень від спортивної діяльності). І на результат (прагнення до самовдосконалення, самоствердження, самовираження) [12, с. 509]. Коли мова йде про спеціально організовану рухову активність, необхідно з'ясувати зміст, особисту значимість цієї діяльності. Щоб людина усвідомлювала мету своїх дій і співвідносила їх з мотивами фізичного самовдосконалення, ціль рухової активності може залишатися однією і тією ж, а зміст повинен змінюватися – мати гарну поставу, бути привабливим і матеріально забезпеченим, подобатися представникам протилежної статі тощо [9, с. 205]. У цьому зв'язку проблема мотиву є важливою тому, що ядром у людини виступають збудження у вигляді мотивів та інтересів. Інтерес – форма емоційного вияву пізнавальної потреби, що забезпечує скерованість особистості на глибше пізнання дійсності і нових явищ. Задоволення інтересу не зменшує його, а виявляє нові його форми, завдяки яким пізнання явищ досягає вищого рівня розуміння [3, с. 15]. В умовах сьогодення значна увага вчених (Л. Виготський, О. Дусавицький, О. Киричук, Н. Морозова, Г. Щукіна та ін.) відводиться різноманітним аспектам формування пізнавальних інтересів. Встановлено, що пізнавальне інтерес активізує всі психічні процеси людини, спонукає до постійного пошуку, оптимізує розумову діяльність, впливає на зміни у способах її діяльності тощо [9, с. 205]. Пізнавальний інтерес у підвищенні рухової активності виступає як результат взаємодії об'єктивної і суб'єктивної сторін інтересу. Він виражає прагнення учнів до знань і самостійної творчої роботи, тому вважається педагогами одним із найбільш значущих і надійних факторів, які інтенсифікують пізнавальну діяльність школярів [8, с. 70]. Разом з цим пізнавальний інтерес може виступати і як засіб рухової активності і як мета педагогічної роботи і як результат дальності з шкільного курсу «Фізична культура» в плані розвитку загальної пізнавальної активності [5, с. 19]. Така потрібність прояву інтересу як мети, засобу і результату фізичного виховання складає головну особливість педагогічного аспекту у формуванні потреби до підвищення рухової активності учнів [6, с. 47].

Формування мотивів і потреб цілком і повністю залежить від педагогів, вчителя фізичної культури, батьків. Різниця в мотивах і інтересах дівчаток і хлопчиків молодшого шкільного віку практично не існує, вона є тільки в потребі рухової діяльності (у хлопчиків ця потреба значно вище).

Пропоновані на сьогоднішній день нові педагогічні технології та методи (збільшення кількості уроків, спортивно орієнтоване фізичне виховання) з більшою ефективністю і якісному проведенню уроку фізичної культури в школі багато в чому проблематичні і неможливі. Основними причинами, що негативно впливають на ці в цілому позитивні і необхідні форми і методи занять фізичною культурою є відсутність спортивно матеріальної бази (спортивні споруди, інвентар), науково-методичне керівництво і зарплата педагогічних працівників.

У період молодшого шкільного віку відбуваються перестановки в ієрархічній мотиваційній системі дитини. На перший план виходить навчальна діяльність, а ігрова відходить на другий план. Однак гра в початкових класах – провідний засіб виховання фізичних якостей. Ні в яких видах діяльності людина не демонструє такого самозабуття, своїх психофізіологічних, інтелектуальних ресурсів, як в грі. Гра – унікальний феномен загальнолюдської культури, її витік і вершина.

На самих ранніх етапах цивілізації гра стає контрольним мірилом поява усіх найважливіших рис особистості. І дорослі і діти в таких, наприклад, вічних ігрових моделях, як футбол, хокей, регбі, шахи і та ін. Діють так, як діяли б в самих екстремальних ситуаціях, на межі сил долаючи труднощі.

Дитинство без гри і поза грою позбавляє дитину ігрової практики, що веде до втрати джерела розвитку: імпульсів творчості, одухотворення засвоєння досвіду життя, ознак і прикладів соціальної практики, багатства і мікроклімату колективних відносин, індивідуального самозанурення, активізації процесу пізнання світу та інше. Для дітей гра – продовження життя [10, с. 43].

Як відмічає О. В. Завальнюк, мотивування активності людини може здійснюватися в різних змістових напрямках, розгортатися в різній структурній послідовності, з перевагою соціально або індивідуально-орієнтованої спрямованості. Природа вольового акту дає змогу виявити елементарні механізми утворення мотивів, а їхній зміст постає через аналіз та психологічне тлумачення потреб старшокласників. Мотиви спортивної діяльності характеризуються яскраво вираженою соціальною спрямованістю і педагогічними прагненнями тощо [11, с. 118].

Як зазначає В. Г. Арефьев зміцнити у школярів прагнення до занять фізкультурою можна за допомогою стимулювання їхнього пізнавального інтересу на заняттях і досягнення таким чином оптимального співвідношення між руховою і пізнавальною активністю. Це питання має велике значення для теорії і практики фізичного виховання ще й стосовно підвищення ролі знань учнів у формуванні в них рухових умінь та вихованні культури рухів. Активна розумова

діяльність учнів під час виконання фізичних вправ є важливою умовою свідомого оволодіння ними руховими діями, розвитку довільного регулювання рухів, підготовки до самостійного виконання фізичних вправ вдома. Дійовими засобами розвитку в школярів інтересу і прагнення до занять фізкультурою і спортом є самостійність у виконанні ними вправ на уроках. Така діяльність потребує свідомого ставлення до здійснення того чи іншого навчального завдання, оскільки способи його виконання обираються певною мірою самим учнем, він застосовує на практиці свої знання й уміння. У свою чергу великого значення для формування в школярів набуває мотивація занять. Формуванню потрібних мотивів сприяє дохідливе пояснення вчителем завдань уроку, розкриття правил виконання вправ, їх впливу на організм тощо. Початкова мотивація посилюється оцінюванням успішності, заохочення за добре виконання вправи і за сумлінність, успішне складання навчальних нормативів та ін. [1, с.95].

Висновки. Таким чином, вивчення теорії і практики щодо фізичного виховання засвідчує, що заняття фізичними вправами відіграють особливу роль у системі засобів навчання, виховання і розвитку молодших школярів. Заняття фізичною культурою впливає на біологічну сферу людини. Заняття фізичною культурою дітей молодшого шкільного віку в загальноосвітніх школах сприяє здоровому способу життя. Фізична культура допомагає розвитку в них рухових умінь і навичок і таких рис характеру, як взаємодопомога, свідомо дисципліна, цілеспрямованість, наполегливість, активність, а також зміцнюють нервову систему, розвивають руховий апарат, поліпшують загальний обмін речовин, підвищують діяльність усіх органів і систем організму школярів. Формування мотивації у дітей молодшого шкільного віку можна за допомогою стимулювання їхнього пізнавального інтересу на заняттях і досягнення таким чином оптимального співвідношення між руховою і пізнавальною активністю. Формування мотивів і потреб займатися фізичною культурою цілком і повністю залежить від вчителя фізичної культури. Отже на основі вищезазначеного, можна сказати, що мотивація дітей молодшого шкільного віку посідає першочергову роль у формуванні потреби займатися фізичною культурою.

Література

1. Арефьев В. Г. Основы теории та методики физического воспитания: учебник / В. Г. Арефьев – издательство НПУ імені М. П. Драгоманова, 2010. – С. 95
2. Виленская Т. Е. Эффективность уроков физической культуры в начальной школе // Физ. культура, воспитание, образование, тренировка, – 2005. – №1 – С. 2-6
3. Головань Т. Пізнавальний інтерес як чинник підвищення ефективності процесу навчання // Рідна школа. – 2004. – №6. – С. 15-17
4. Завальнюк О. В. Цінність фізичної культури та спорту як об'єкт філософського пізнання / О. В. Завальнюк // Науковий часопис [Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова]. Серія 15 : Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт). – 2017. – Вип. 3 К (84). – С. 181-184.
5. Звездина И. В. Функциональное состояние сердечно-сосудистой системы детей в динамике обучения в начальной школе // Российский педагогический журнал. – 2009. - №2. – С. 19
6. Матвеев А. П. Очерки по теории и методике образования школьников в сфере физической культуры / Матвеев А. П. – М.; ФОН, 1997. – 47 с.
7. Сухомлинський В. О. Проблема виховання всебічно розвинутої особистості // Вибір. твори Т-1 – К. Рад. шк., 1977– С.195
8. Krutsevych T. Y. Kontrol v fyzicheskom vospytanyu detey, podrostkov I yunoshey / T. Y. Krutsevych, M. Y. Vorobyev – K., 2005, – 65-72 s.
9. Petruk L. Vtoma i pratsezdatsnity detey molodshoyi shkoly // Kontsepsiya rozvytku haluzi fizychnoho vykhovannya i sportu v Ukraini : zb. nauk. pr. – Rivne, 2003. – 204- 207 s.
10. Sapucha I. Y. Stan zdorovya ditey Ukrainy I faktor «Ryzyku» shkilnoho seredovyscha // Fyzicheskoe vospytanye studentov tvorcheskykh spetsyalnostey : zb. nach. trudov / pod red. Yermakova S. S. – Kharkov : KhKhl IY, 2000. – № 2. – 42-46 s.
11. Zavalniuk O. V. Metodychni rekomendacii z discipliny «Teoriya sportu» z napryamu pidgotovki 0102 Fyzichne vykhovannya ta sport zi specialnosti 8.010201 «Fyzichne vykhovannya» / O. V. Zavalniuk. – K. : TOV «Kozari», 2014. – 118 s.
12. Ilin E. P. Motivaciya i Motyvy / E. P. Ilin. – SPb. : Piter 2004. – 509 s.

Михайлова Н. Д.

Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова

РОЗВИВАЛЬНО-ОЗДОРОВЧІ ПРИНЦИПИ ЗАСТОСУВАННЯ ВПРАВ У ФІЗИЧНІЙ КУЛЬТУРІ УЧНІВ ЗАГАЛЬНООСВІТНІХ ШКІЛ

У сучасній фізичній культурі чітко сформульований підхід до реалізації галузевої мети. Це – оздоровча спрямованість рухової діяльності.

Одним із валеологічних чинників, що сприяє формуванню основ здоров'я, є рухова активність. У дітей шкільного віку вона забезпечує нормальний ріст і розвиток організму, підвищує опірність до захворювань. За недостатньої рухової активності порушується функціональний стан центральної нервової системи як посередника між м'язами і внутрішніми органами. Це спричинює зниження імунної реактивності організму і як наслідок – захворювання. Проте не кожна рухова активність є ефективною, а лише така, що має розвивально-оздоровчу спрямованість.

Для досягнення вагомих результатів у вирішенні проблеми покращення фізичного здоров'я школярів за допомогою фізичних вправ потрібні нові технології. Великі перспективи для оптимізації методики та організації фізкультурної рухової активності має підхід, який дає можливість кожному учню займатися в оптимальному режимі та